

JAVNE FINANSIJE

L 1

Javne finansije

- Javne finansije ukazuju na finansijsku aktivnost države u procesu prikupljanja i trošenja finansijskih sredstava, a u nastojanju da se zadovolje javne potrebe i ostvare državne intervencije u privredi.
- Predmet proučavanja javnih finansija su novčani odnosi, vezani za prikupljanje, koncentraciju, rasporedjivanje i trošenje novčanih sredstava.

MAKROEKONOMIJA I MIKROEKONOMIJA

MAKROEKONOMIJA POSMATRA EKONOMIJU U CELINI
– UKUPNU PROIZVODNJU , ZAPOSLENOST, NOVAC ILI
INFLACIJU

MIKROEKONOMIJA PROUČAVA JEDAN DEO
EKONOMIJE –POJEDINCA, FAKTORE PROIZVODNJE,
JEDNU GRANU ILI REGION PRIVREDE.

MAKROEKONOMIJA

- MAKROEKONOMIJA SE BAVI PRIVREDOM U CELINI.
- MOGUĆE JE IZDVOJITI 6 AGREGATA:
  1. STOPA NEZAPOSLENOSTI (BROJ LJUDI BEZ POSLA KOJI GA AKTIVNO TRAŽE U ODNOSU NA BROJ ZAPOSLENIH)
  2. STOPA INFLACIJE (PROCENTUALNI RAST PROSEČNOG NIVOVA CENA U JEDNOJ PRIVREDI)
  3. PRODUKTIVNOST (PROSEČNI PROIZVOD PO ZAPOSLENOM NA ČAS)
  4. KAMATNA STOPA (PROCENTUALNI IZNOS KOJI DUŽNICI PLAĆAJU KREDITORIMA)
  5. DRŽAVNI DEFICIT (VIŠAK DRŽAVNIH RASHODA U ODNOSU NA PRIHODE)
  6. SPOLJNOTRGOVINSKI DEFICIT (VIŠAK UVOZA JEDNE DRŽAVE U ODNOSU NA IZVOZ)

Ciljevi makroekonomske politike

- Ciljevi su :
  1. Visok i rastući nivo proizvodnje tj. realnog BDP
  2. Visoka stopa zaposlenosti
  3. Stabilan ili blago rastući nivo cena.

Instrumentima ekonomske politike, pod nadzorom države, utiče se na jedan makroekonomski cilj, više njih ili aktivnost u celini.

Instrumenti makroekonomske politike

- Najznačajniji instrumenti ekonomske politike zemlje u cilju ostvarenja ciljeva makroekonomske politike su:
  - Fiskalna politika
  - Monetarna politika
  - Politika dohotka.
  - Politika uvoza i izvoza

INSTRUMENTI EKONOMSKE POLITIKE

FISKALNA POLITIKA

IZDACI DRŽAVE

● JAVLJAJU SE U DVA OBLIKA:

● **KUPOVINA DRŽAVE** (NABAVKE AVIONA, IZGRADNJA INFRASTRUKTURE, PRIMANJA SUDIJA

● **TRANSFERNA PLAĆANJA**

DRŽAVE (ISPLATA DOHOTKA ODREĐENIM GRUPAMA STARIMA, NEZAPOSLENIMA

OPOREZIVANJE

- DELUJU NA :
  - VISINU LIČNIH DOHODAKA
  - CENA DOBARA I FAKTORE PROIZVODNJE

INSTRUMENTI EKONOMSKE POLITIKE

–MONETARNE POLITIKA

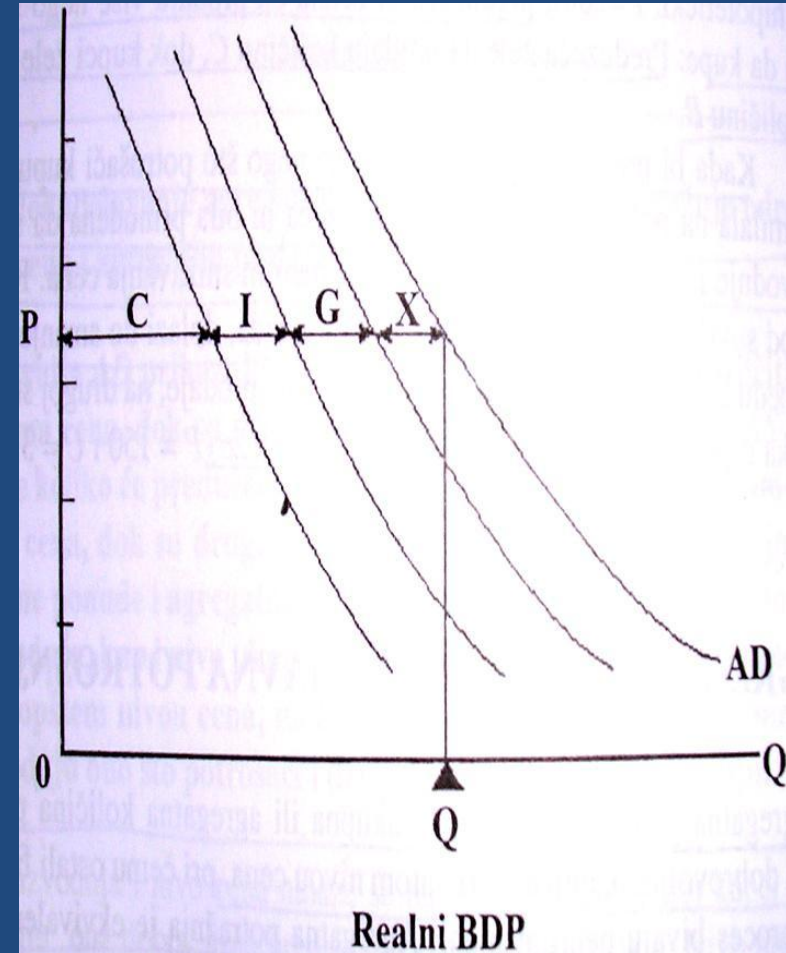
- MONETARNA POLITIKA
- VODI JE VLADA DRŽAVE
- UPRAVLJA NOVCEM
- UPRAVLJA KREDITIMA
- UPRAVLJA BANKARSKOM SISTEMOM
- MENJAJUĆI PONUDU NOVCA CENTRALNE BANKE DELUJU NA:
  - KAMATE, CENE DEONICA , ZAKUPNINA, STANARINE, DEVIZNI KURS
  - OGRANIČAVANJE PONUDE NOVCA IZAZIVE PORAST KAMATNIH STOPA, SMANJUJE SE OBIM I BROJ ULAGANJA
  - TO SMANJUJE BDP I INFLACIJU
  - U SLUČAJU RECESIJE TREBA DELOVATI U PRAVCU POVEĆANJA PONUDE NOVCA I PODSTICAJA PRIVREDNE AKTIVNOSTI.

AGREGATNA POTRAŽNJA I JAVNA POTROŠNJA

- AGREGATNA POTRAŽNJA PREDSTAVLJA POŽELJNO TROŠENJE U SVIM PROIZVODNIM SEKTORIMA. ČINE JE SLEDEĆE KOMPONENTE:
- **POTROŠNJA. (C)** GLAVNI ČINILAC KOJI UTIČE NA POTROŠNJU JE RASPOLOŽIVI DOHODAK. OSTALI FAKTORI SU: DUGOROČNI TREND OVI DOHOTKA, BOGATSTVO DOMAĆINSTVA, UKUPNI NIVO CENA..
- **INVESTICIJE. (I)** INVESTICIJSKA POTROŠNJA KAO ŠTO SU KUPOVINA ZGRADA, OPREME, POVEĆANJE ZALIHA.
- **KUPOVINE DRŽAVE (G)**, SU KUPOVINE DOBARA, OPREME, PLAĆANJE USLUGA SUDIJA, UČITELJA U JAVNIM ŠKOLAMA.
- **NETO IZVOZ (X)**, NETO IZVOZ JE JEDNAK RAZLICI IZMEĐU VREDNOSTI IZVOZA I UVOZA

AGREGATNA POTRAŽNJA I JAVNA POTROŠNJA

- Agregatna potražnja je ukupna količina kupljene robe .Čini je :
- 1.Potrošnja—zavisí od---
- -raspoloživi dohodak
- -trend dohotka
- -bogatstvo domaćinstva
- - ukupni nivo cena
- 2.Investicije
- 3.Kupovina države
- 4.Neto izvoz

BRUTO DOMAĆI PROIZVOD

1. BDP PREDSTAVLJA MERU NJENE PROIZVODNE AKTIVNOSTI, KROZ SUMU NJENIH FINALNIH PRODAJA ROBA ILI USLUGA.

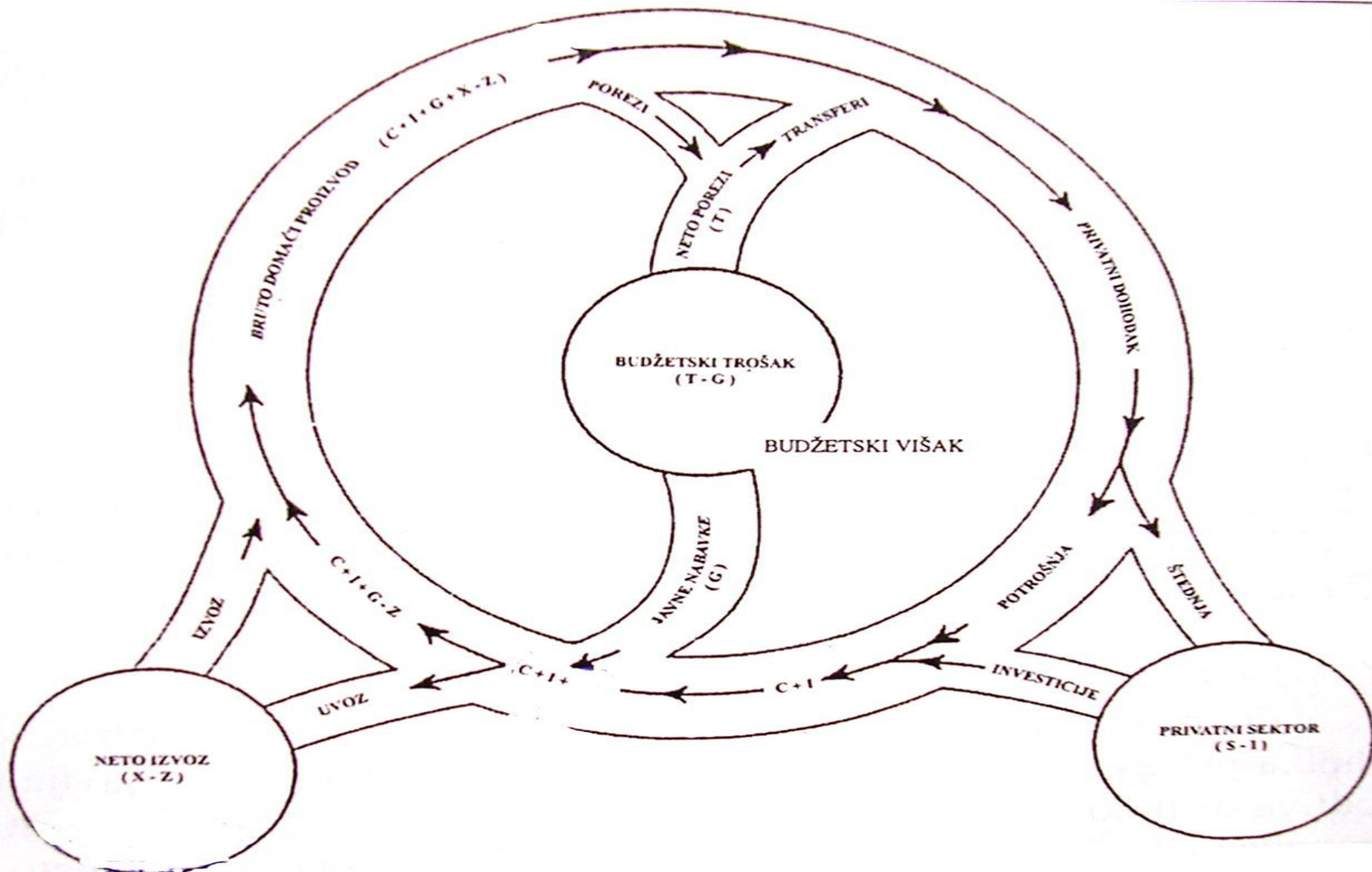
BDP JE ZBIR NETO FINALNIH PRODAJA, OBAVLJENIH NA ODREĐENOJ TERITORIJI U ODREĐENO VREME

FINALNA PRODAJA SE ODNOSI NA PRODAJU POTROŠAČIMA, FIRMAMA KOJI ĆE BITI NJENI KRAJNI KORISNICI. FINALNA PRODAJA JE SASTAVNI DEO BDP

MEĐUFAZNA PRODAJA NIJE SASTAVNI DEO BDP,ALI JE TREBA RAZLIKOVATI OD UKUPNE PRODAJE JEDNE ZEMLJE.

IZVOZ SE UVEK TRETIRA KAO FINALNA PRODAJA I TAKO JE SASTAVNI DEO BDP.

TOKOVI PRIHODA I RASHODA

- DRŽAVA UBIRA POREZE i VRŠI TRANSFERNA PLAĆANJA.
- Porez (P)– transferna plaćanja (T)= neto porez.
- BDP- Neto porez = privatni dohodak.
- Nakon isplate zarade i podmirenja obaveza državi firme imaju mogućnost da ostvareni dohodak **štede** ili **raspodele vlasnicima**.
- Neurošeni dohodak privatna lica štede, a preduzeća investiraju.
- Privatna štednja – investicije = neto privredna štednja.
- Rashodi privatnog sektora + rashodi države =ukupni rashodi zemlje tj. apsorpcija.
- U ukupnu apsorpciju ulazi i kupovina dobara i usluga (uvoz)
- Izvoz-uvoz=neto izvoz.
- Ukupna apsorpcija + neto izvoz = ukupna finalna prodaja